

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M O P R S T W X Y Z Nr

7053

1. Obiekt

KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA

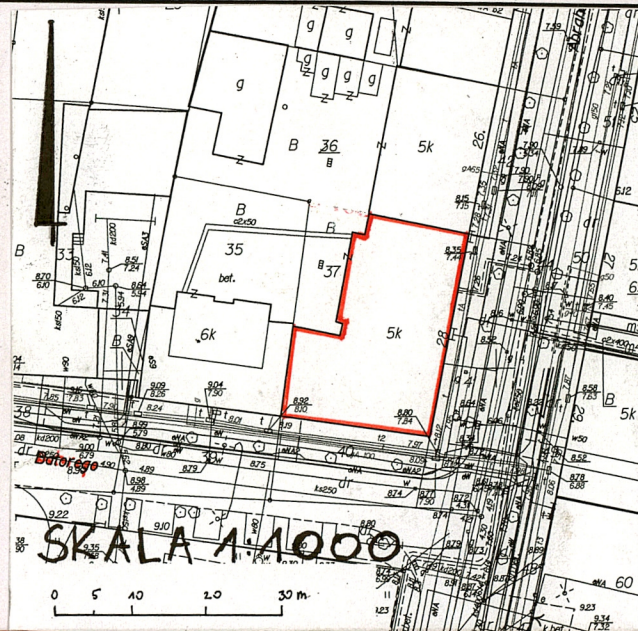
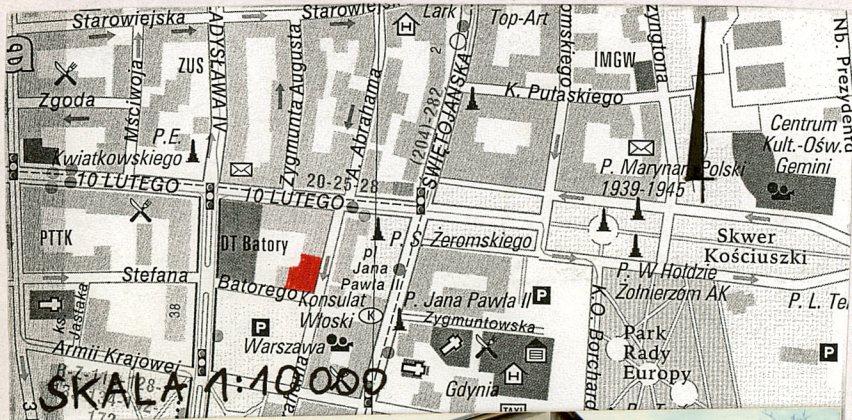
2. Czas powstania

1935 – 1936 r.

3. Miejscowość

GDYNIA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja



4. Adres: ul. Abrahama 28

nr hipoteczny mapa wg wykazu w zał nr 1

5. Przynależność administracyjna

Województwo: POMORSKIE

Gmina: GDYNIA

Powiat: MIEJSKI GDYNIA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

łac. Gdina – 1253 r. wzmianka w dokumencie
biskupa Wolimira
niem. Gotenhafen – okupacja niemiecka

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo gdańskie

powiat

8. Właściciel i jego adres

Gmina Gdynia oraz właściciele prywatni

9. Użytkownik i jego adres

Wspólnota mieszkaniowa zarządzana przez

10. Rejestr zabytków

Nr A-1845 data 12.03.2009



STAN OBECNY (FOT. 2)



ZDJĘCIE ARCHIWALNE (FOT. 1)

Autorem projektu budynku był inż. arch. Edward Fuhrschmied, architekt pochodzenia żydowskiego, zameldowany na dzień złożenia wniosku o pozwolenie na budowę (17.05.1935 r.) w Krakowie, przy ul. Lenartowicza 18 m 4. Legitymował się świadectwem Ministerstwa Robót Publicznych z dn. 19. 05.1932 r. nr BN-21-12-12. Inż. Fuhrschmied był też kierownikiem technicznym robót, natomiast głównym wykonawcą została firma Inżynierowie O. i E. Ungerowie i Jakubowicz z siedzibą przy ul. Kapitańskiej 4 w Gdyni. Właściciele kamienicy - Izrael Reich i Wolf Birnbaum byli współdziałowcami firmy Józef Fetter z siedzibą w Gdańsku przy ul. Delbrückalle 1, później przeniesioną do Gdyni na ulicę Polską 22-26. Działka o powierzchni 589 m kw. u zbiegu ulic Abrahama i Batorego jeszcze w 1933 roku była własnością Jadwigi Beniowej z d. Konkel. Dwa lata później Izrael Reich i Wolf Birnbaum jako współwłaściciele parceli wystąpili o pozwolenie na budowę. Odbioru budynku w stanie surowym dokonano 21.09.1935, w stanie gotowym -24.12.1935 r., tynki położono 17.07.1936 r. Łączny koszt budowy wyniósł ponad 420 000 złotych. Oprócz właścicieli w księdze adresowej z 1937 - 38 r. figurują zamieszkali w kamienicy - autor projektu Edward Fuhrschmied oraz inny architekt Kazimierz Janicki. Kamienica jest przykładem architektury łączącej cechy późnego funkcjonalizmu o formach kubicznych z nurtem luksusowym.

SYTUACJA: budynek zlokalizowany w sercu śródmieścia Gdyni, na działce narożnej u zbiegu ulic Abrahama i Batorego

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA:

Budynek wzniesiony na fundamentach betonowych

Ściany z cegły pełnej, w elewacjach frontowych tynkowane szlachetnym tynkiem z dodatkiem miki, w paśmie okiennym urozmaiconym kolorystycznie. W poziomie parteru tynk typu terrabona, o zróżnicowanej fakturze, ujęty w żeberkowane bonia. Stropy żelbetonowe,

Wieżba dachowa drewniana o konstrukcji krokwiowo - płatwiowej: krokwie leżą na płatwiach podpartych słupami z zastrzałami. Słupy rozmieszczona co pięć krokwi ustawione na belkach równoległych do krokwi. Dach kryty papą. Posadzki i podłogi: na podłogach klatki schodowej posadzka lastrykowa z dekoracją geometryczną, na balustradach i lamperkach dwukolorowa wyprawa lastrykowa ze żłobkowaniem. Stopnie z czarnego, podstopnice z białego lastryka. Poręcze schodów metalowe. We wnętrzach mieszkań parkiety dębowe zachowane tylko częściowo.

Drzwi: Stolarka drzwi zewnętrznych - oryginalna nie zachowała się. W większości oryginalne drzwi do mieszkań wraz z detalami: klamkami, wizjerami, miejscem na wizytówkę. Drzwi wewnątrz mieszkań o konstrukcji ramowej z przeszkleniem, w pomieszczeniach o funkcji reprezentacyjnej mieszkań narożnych- drzwi łamane czteroskrzydłowe.

Okna: pierwotnie drewniane, w większości wymienione na plastikowe z zachowaniem pierwotnych podziałów.

RZUT zbliżony do odwróconej litery L. w zwartej pierzejowej zabudowie śródmiejskiej, o długości elewacji frontowych odpowiednio: 27,69 m i 20,24 m. Założenie zostało oparte na tradycyjnej strukturze nośnej dwu - i trzytraktowej, z wewnętrznym świetlikiem doświetlającym pomieszczenia skrzydła północnego.

Na parterze budynku rozmieszczono sklepy z częścią magazynową oraz mieszkanie dozorca oraz sieć przejazdową na podwórzu. Wejście główne do budynku znajduje się od strony ul. Abrahama, tylne - od podwórza. Klatka schodowa obszerna, z "duszą", schody trójbiegowe ze spocznikami.

BRYŁA: Budynek pięciokondygnacyjny, w całości podpiwniczony, z poddaszem. Bryła ukształtowana asymetrycznie. W skrzydle południowym wyższa, w skrzydle wschodnim dłuższa, rozrzeźbiona nadwieszonym od strony południowej narożnikiem przeszklonym dużymi połaciami okien o drobnych podziałach.

ELEWACJE: Elewacja wschodnia sześciosiowa kontynuująca wysokość kamienicy sąsiadującej przy ul. Abrahama, z oknami ujętymi w poziome pasma wyodrębnione z elewacji tynkiem o ciemniejszej tonacji kolorystycznej. Elewacja południowa, nieco wyższa od wschodniej, czteroosiowa o analogicznej kompozycji.

Elewacja zachodnia 3 osiowa o asymetrycznej kompozycji, urozmaicona jedynie balkonami oraz szerokimi oknami klatki schodowej. W narożniku wąska wnękka - ganeczek z dostępem z klatki schodowej. Elewacja północna jednoosiowa z bramą przejazdową i wnękami - gankami.

WNETRZA: Na piętrach układ pomieszczeń powtarzalny. Na każdym przewidziano trzy obszerne mieszkania z reprezentacyjnym hallem z garderobą, pomieszczeniem dla służby, kuchnią, osobną toaletą i łazienką oświetloną światłem dziennym. Z pierwotnego wyposażenia zachował się m. in. dostępny na ganku zsyg na śmieci.

INSTALACJE: elektryczna, wodno - kanalizacyjna, gazowa, winda o napędzie elektrycznym.

14. Kubatura 10 188,05 m ³	15. Powierzchnia użytkowa ok. 1600 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Budynek mieszkalny z usługami	17. Użytkowanie obecne Budynek mieszkalny z usługami
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p>1969 - 1970 r. – Adaptacja części świetlika na łazienkę</p> <p>1985 r. Adaptacja strychu na potrzeby mieszkalne</p> <p>1994r. - Zabezpieczenie konstrukcyjne stropu nad parterem na podstawie dokumentacji mgr inż. Zbigniewa Drewnowskiego „Orzeczenie techniczne dotyczące stanu technicznego i nośności stropu nad parterem w budynku mieszkalnym przy ul. Abrahama 28, w obrębie mieszkania nr 3 wraz z rozwiązaniami konstrukcyjnymi wzmocnienia istniejącego stropu”.</p> <p>1995 r. Wymiana stolarki okiennej</p> <p>1997 r. – przywrócenie wentylacji piwnic</p> <p>1998 r. (?) naprawa izolacji fundamentów</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia <p>Większość elementów budynku, takich jak fundamenty, instalacje, elementy konstrukcyjne w stanie bardzo dobrym lub po remoncie, za wyjątkiem tynków zewnętrznych</p>	
		20. Najważniejsze postulaty konserwatorskie <p>Czyszczenie, uzupełnienie i scalenie tynków zewnętrznych elewacji frontowych. Uporządkowanie reklam lokali usługowych w parterze poprzez podporządkowanie ich architekturze budynku.</p>	

21. Akta archiwalne i miejsce ich przechowywania

Archiwum Wydziału Architektoniczno - Budowlanego Urzędu Miasta Gdyni,
teczka nr 19/28

22. Bibliografia

Księga adresowa ziem zachodniej Polski. Gdynia - Wybrzeże. Województwo pomorskie. 1937 - 1938 r.

J. Drozd *Spółeczność żydowska Gdyni okresu międzywojennego*, Gdynia 2007 r.

M.J. Sołtysik *Gdynia miasto dwudziestolecia międzywojennego. Urbanistyka i architektura*. Warszawa 1993 r.

M. J. Sołtysik *Na styku dwóch epok. Architektura gdyńskich kamienic okresu międzywojennego*, Gdynia 2003 r

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj i miejsce przechowywania, sygnatury)

Fotografia archiwalna z zasobów archiwum Wydziału Architektoniczno -
Budowlanego Urzędu Miasta Gdyni

24. Uwagi różne

25. Opracowała:

rysunki, fotografie nr 4, 12, 14

mgr inż. arch. Anna Orchowska – Smolińska

tekst oraz pozostałe fotografie

mgr Anna Baranowska

Karta wykonana ze środków budżetu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
w Gdańsku

Gdynia, wrzesień 2008 r.

26. Adnotacje o przeprowadzonych inspekcjach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

9 wkładek

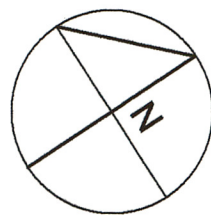
1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

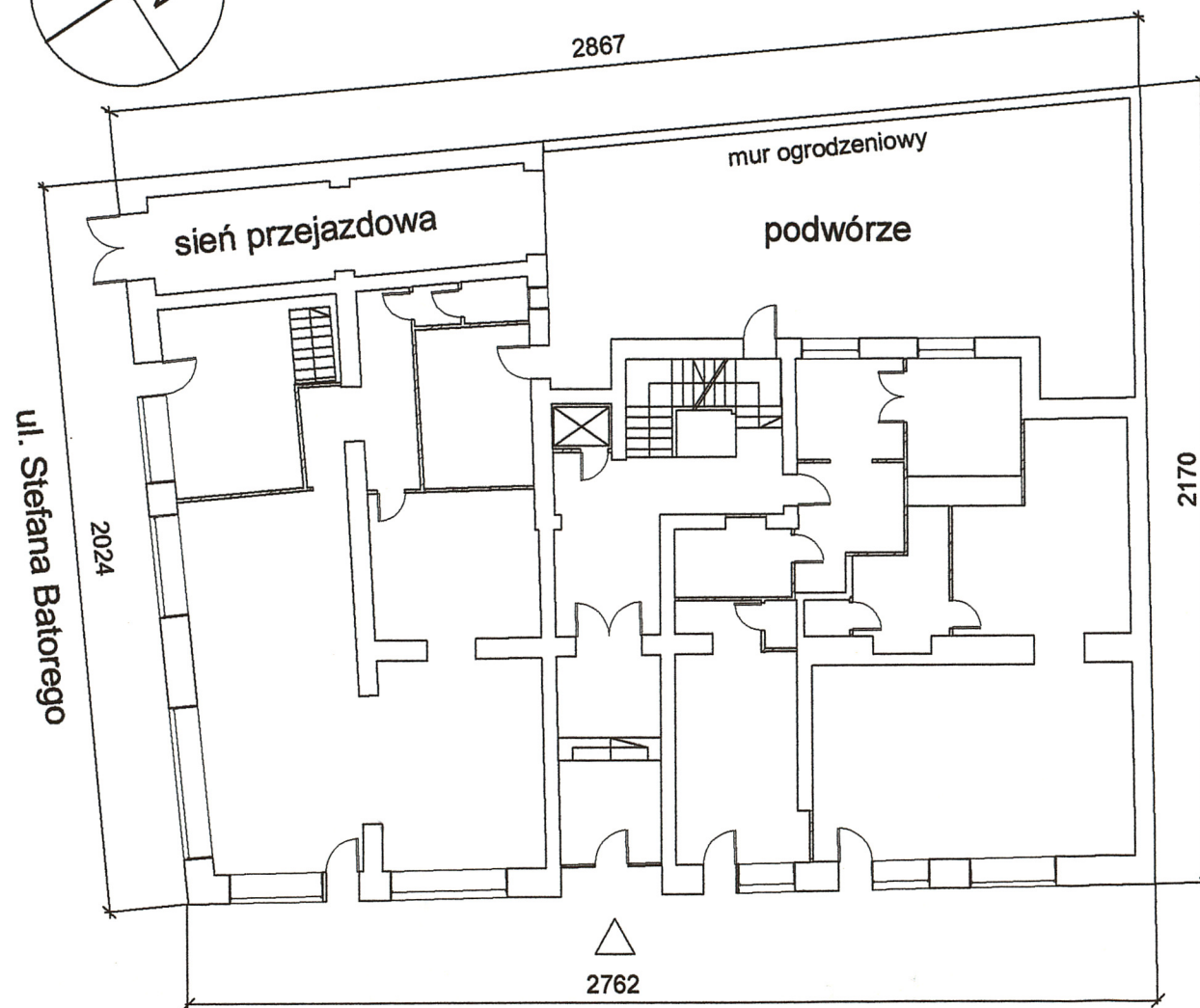
6. Zawartość:
cd. pkt. 4, cd. pkt 8, spis fotografii, rzut
parteru

Spis fotografii

- | | | |
|--|---|---|
| 1. Widok ogólny budynku, 1941 r. autor nieznany, | 18. Posadzka lastrykowa klatki schodowej – parter | 44. Otwór wentylacyjny na poddaszu |
| 2. Widok ogólny budynku | 19. Dekoracja i posadzka lastrykowa – parter | 45. Wylot wentylacji |
| 3. Elewacja południowa | 20. Widok klatki schodowej | 46. Grzejnik – poddasze |
| 4. Elewacja wschodnia | 21. Dekoracja balustrady schodów | 47. Drzwi - poddasze |
| 5. Elewacja zachodnia – fragment | 22. Dekoracja balustrady schodów | 48. Instrukcja udzielania pierwszej pomocy |
| 6. Elewacja zachodnia i północna | 23. Dekoracja balustrady schodów – detal | (druk na blasze) w pomieszczeniu maszynowni |
| 7. Parter budynku od str. Południowej – fragment | 24. Grzejnik na klatce schodowej | windy 1933 r. |
| 8. Tynk żeberkowany - dekoracja parteru budynku | 25. Drzwi do mieszkania | |
| 9. Tynk żeberkowany – obramienie sieni przejazdowej – fragment | 26. Wizjer z miejscem na wizytówkę | |
| 10. Podniebienie wykusza wykonane ze szlachetnego tynku | 27. Gałka – drzwi na ganek | |
| 11. Podniebienie wykusza wykonane ze szlachetnego tynku | 28. Drzwi we wnętrzu mieszkania | |
| 12. Okna w części narożnej budynku | 29. Drzwi we wnętrzu mieszkania | |
| 13. Tabliczka z nazwiskiem projektanta budynku | 30. Drzwi we wnętrzu mieszkania | |
| 14. Fragment masztu flagowego na elewacji wschodniej | 31. Drzwi we wnętrzu mieszkania – klamka | |
| 15. Przeszklenie świetlika | 32. Drzwi łamane czteroskrzydłowe | |
| 16. Wystrój sieni wejściowej – fragment | 33. Drzwi we wnętrzu mieszkania | |
| 17. Drzwi wahadłowe i klatka schodowa - parter | 34. Grzejnik we wnętrzu mieszkania | |
| | 35. Parkiet | |
| | 36. Przejście z klatki schodowej na ganek | |
| | 37. Wlot zsypu na śmieci | |
| | 38. Konstrukcja dachu fragment | |
| | 39. Konstrukcja dachu fragment | |
| | 40. Konstrukcja dachu fragment | |
| | 41. Wspornik konstrukcji dachu | |
| | 42. Posadzka na poddaszu | |
| | 43. Wnętrze świetlika | |



0 5 10 20 m skala 1:200



ul. Antoniego Abrahama

1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA,**
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **rzut archiwalny piętra, fot. 3-5**



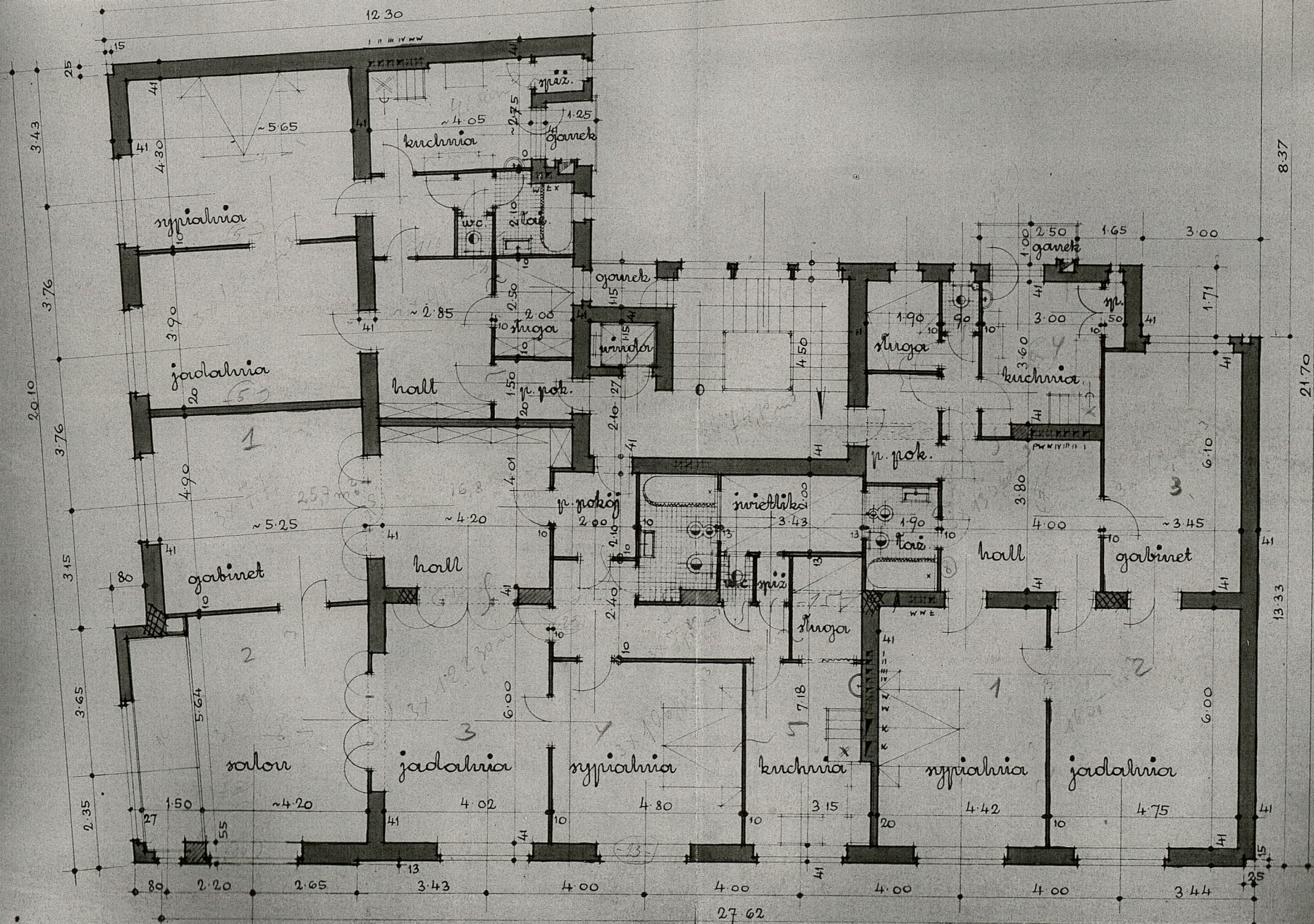
FOT.3



FOT.4



FOT.5



1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **fotografie 6 -12**



FOT. 6



FOT. 7



FOT. 8



FOT. 9



FOT. 10



FOT. 11



FOT. 12

1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **fotografie 13 - 19**



FOT. 13



FOT. 14

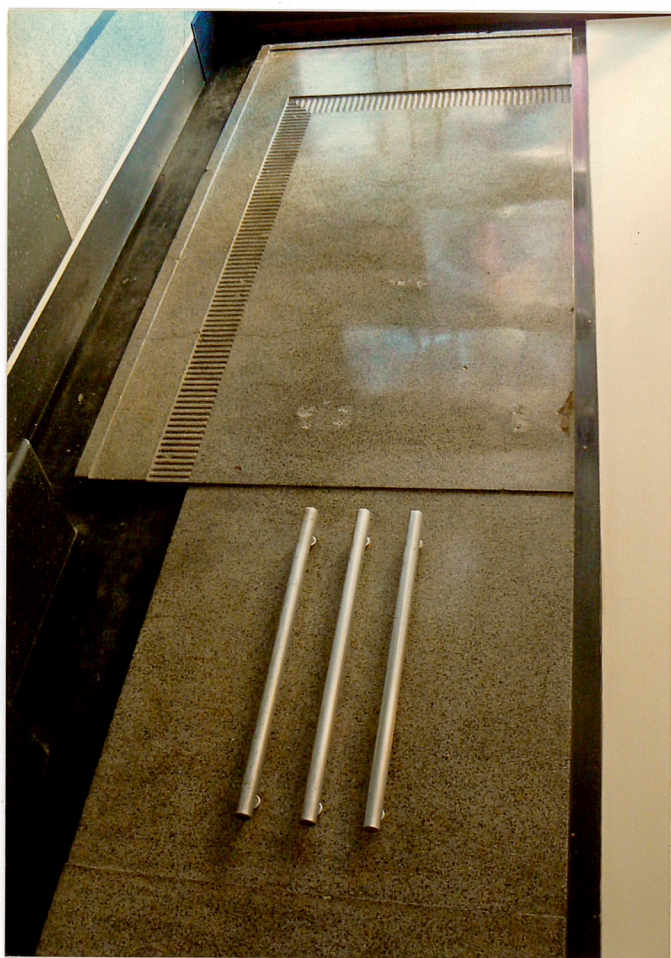


FOT. 15

FOT. 18



FOT. 16



FOT. 19



FOT. 17



1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **fotografie 20 - 26**



FOT. 20



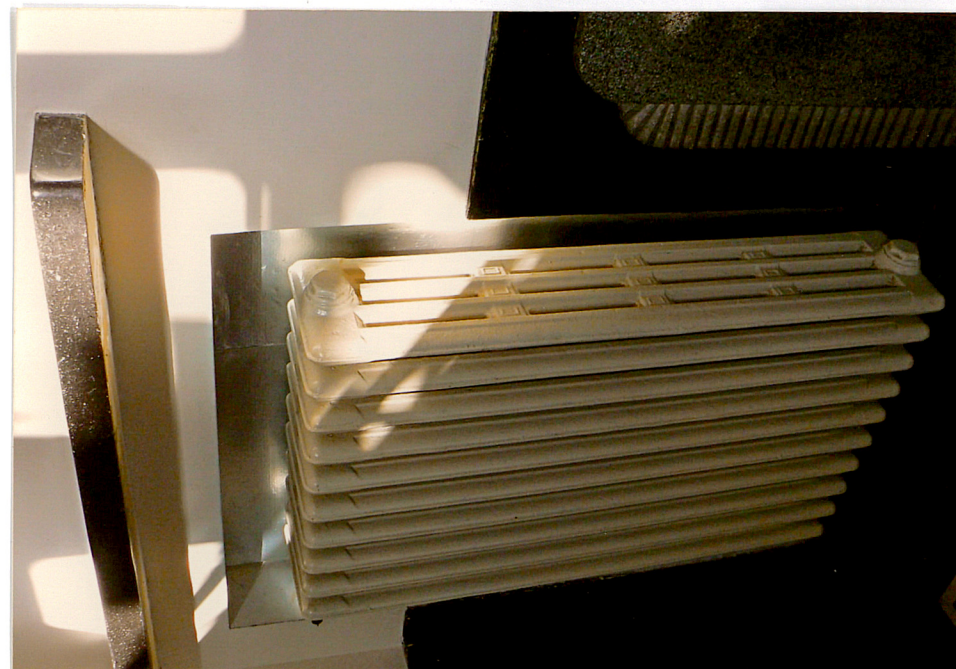
FOT. 21



FOT. 22



FOT. 23



FOT. 24



FOT. 25



FOT. 26

1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

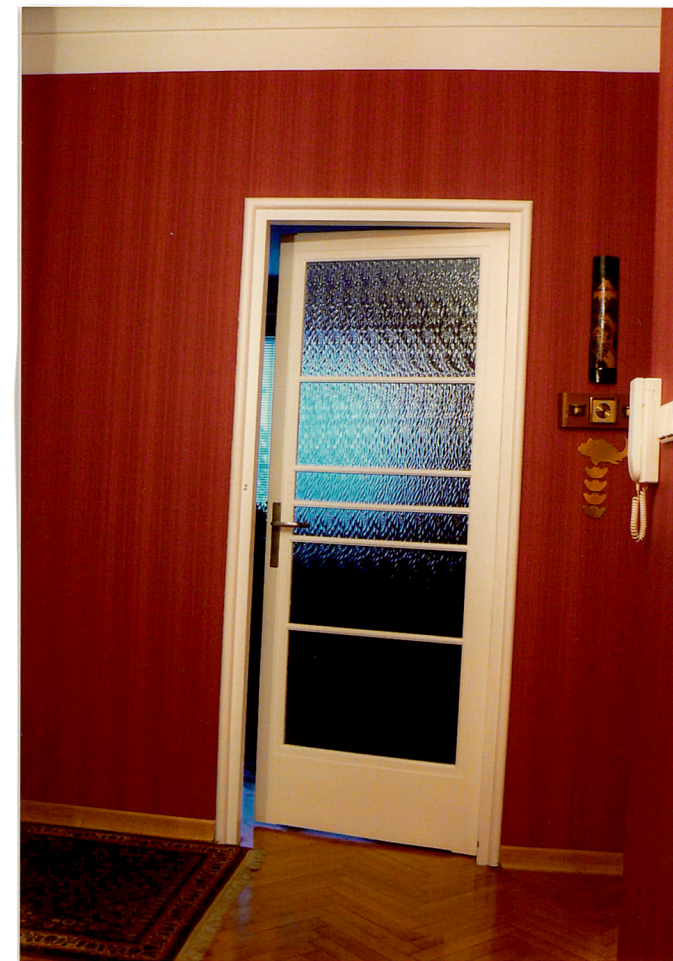
6. Zawartość: **fotografie 27 - 33**



FOT. 27



FOT. 28



FOT. 29



FOT. 30



FOT. 31



FOT. 32



FOT. 33

1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA,**
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **fotografie 34 - 40**



FOT. 34



FOT. 35



FOT. 36



FOT. 37



FOT. 38



FOT. 39



FOT. 40

1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **fotografie 41 - 47**



FOT. 41



FOT. 42



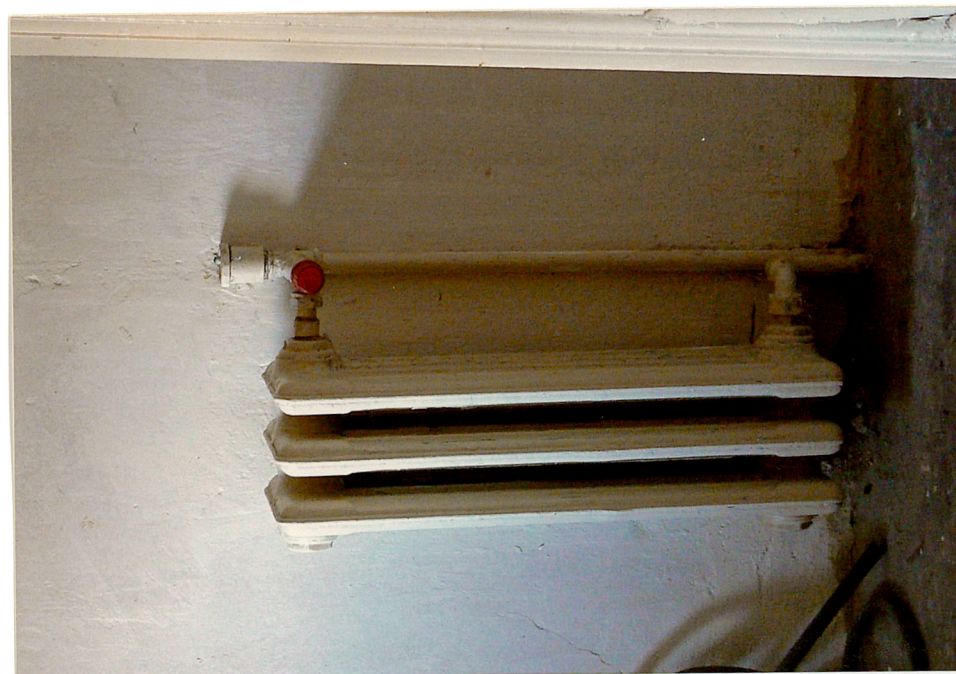
FOT. 43



FOT.44



FOT.45



FOT.46



FOT.47

1. Miejscowość: **GDYNIA**
2. Gmina: **GDYNIA**,
3. Powiat: **MIEJSKI GDYNIA**
4. Województwo: **POMORSKIE**

5. Obiekt: **KAMIENICA IZRAELA REICHA I WOLFA BIRNBAUMA**

6. Zawartość: **fotografia 48**



FOT. 48